

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0 2242 5900 ต่อ 5751

เรื่อง โรงเรียนมือถือ (Mobile School)
ผู้เรียบเรียง นายณัฐพล ยิ่งกล้า นิตกรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ
ออกอากาศ กันยายน 2567

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทุกประเทศให้ความสำคัญและใช้เป็นนโยบายหลักสำหรับการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ ในยุคของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด การแทนที่แรงงานด้วยเทคโนโลยีอัตโนมัติ รูปแบบการเรียนรู้ที่พึ่งพาเทคโนโลยีมากขึ้น รวมทั้งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้ยังมีเด็กเยาวชนที่มีฐานะยากจนหลุดออกจากระบบการศึกษา เพราะระบบการศึกษาไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตที่มีความหลากหลายและการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ข้อมูลจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาพบว่าที่ผ่านมาไทยเผชิญปัญหาเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาจำนวนมาก เมื่อเดือนพฤษภาคม 2567 มีเด็กไทยอายุระหว่าง 3-18 ปี จำนวน 1,025,514 คน ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา ในจำนวนนี้มีเด็กที่อยู่ในช่วงการศึกษาภาคบังคับ (7-15 ปี) ถึง 394,039 คน หรือร้อยละ 38.40 ของเด็กนอกระบบการศึกษาทั้งหมด ซึ่งกรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดที่มีเด็กหลุดจากการศึกษาภาคบังคับมากที่สุดถึง 61,609 คน

เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษามาจากหลายสาเหตุ เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาครอบครัว ปัญหาการไม่ได้รับสวัสดิการด้านการศึกษา ปัญหาด้านสุขภาพ และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม รวมถึงการกั้นกั้วในโรงเรียน เป็นต้น เด็กหลายคนหลุดออกจากระบบการศึกษามักประสบกับปัญหาหลายด้านพร้อมกัน ซึ่งทำให้การช่วยเหลือนั้นมีความซับซ้อนยิ่งขึ้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 บัญญัติให้รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษา โดยสร้างโอกาสให้ผู้ซึ่งอยู่ในวัยเรียนแต่ไม่ได้รับการศึกษาในโรงเรียน หรืออยู่ในพื้นที่ที่ห่างไกลหรือทุรกันดาร มีโอกาสเรียนรู้และเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง และพัฒนาศักยภาพ ทักษะ ความเชี่ยวชาญได้ตามความถนัด

ด้วยเหตุผลดังกล่าว กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา จึงริเริ่มโครงการโรงเรียนมือถือ (Mobile School) เข้าเรียนไม่ได้ ให้โรงเรียนไปหา โครงการเชิงรุกที่จะพาการเรียนรู้และวุฒิการศึกษาไปให้ถึงเด็กและเยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษาอายุระหว่าง 7-24 ปีในพื้นที่ทั่วประเทศ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

1. เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษาได้รับโอกาสการเรียนรู้และวุฒิการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและหลุดพ้นจากวงจรความยากจน
2. เพื่อเปิดโอกาสและช่องทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย เชื่อมโยงวิชาการ ชีวิต อาชีพ ตามรูปแบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ตอบโจทย์ชีวิตเด็กและเยาวชนที่มีบริบทชีวิตที่แตกต่างกัน

3. เพื่อระดมความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการร่วมสร้างการศึกษาที่ตอบโจทย์ชีวิตเด็กทุกกลุ่ม รวมถึงร่วมกระจายโอกาสและทรัพยากรทางการศึกษาให้ทั่วถึง

โรงเรียนมือถือจัดการศึกษาแบบบูรณาการทั้งรูปแบบ Online และ Onsite มีครูพี่เลี้ยงทำหน้าที่ช่วยแนะแนว ให้คำปรึกษา และร่วมออกแบบแผนการศึกษา เส้นทางการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความพร้อม ความถนัด ความสนใจที่แตกต่างกันเป็นรายคน โดยศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งจากบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม สภาพแวดล้อม และสื่อต่าง ๆ ตลอดจนสถานการณ์และกิจกรรมในชีวิตประจำวัน มีการเทียบโอนผลการเรียน การประเมินผลโดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์ แฟ้มสะสมผลงาน คะแนนความประพฤติ หรือการสอบวัดระดับ เป็นต้น

โครงการนี้ได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้โดยสถาบันทางสังคม สถานประกอบการ ภาคเอกชน นักวิชาการในสาขาอาชีพต่าง ๆ และชุมชน เด็กและเยาวชนที่สนใจสามารถสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

โรงเรียนมือถือเป็นหนึ่งในรูปแบบการจัดการศึกษายืดหยุ่น (Flexible Learning) เปรียบเสมือนกุญแจสำคัญที่จะปลดล็อกศักยภาพของเด็กเยาวชนด้วยโอกาส โดยมอบโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียม เปิดให้เรียนรู้ด้วยวิธีการหลากหลายที่สอดคล้องกับเงื่อนไขชีวิต สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา (Anytime Anywhere) และได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงจนกระทั่งเกิดกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

บรรณานุกรม

กสศ. เปิดตัว “Mobile School” เรียนได้ทุกที่ มีผู้รองรับ. (2567). สืบค้น 17 กรกฎาคม 2567 จาก <https://theactive.net/news/learningeducation-20240709/>

การศึกษายืดหยุ่นคืออะไร. (2567). สืบค้น 17 กรกฎาคม 2567 จาก <https://flexiblelearning.eef.or.th/about-flexiblelearning/>

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560” (6 เมษายน 2560). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, น. 14.

โรงเรียนมือถือ (Mobile School) เข้าเรียนไม่ได้ ให้โรงเรียนไปหา. (2567). สืบค้น 17 กรกฎาคม 2567 จาก <https://flexiblelearning.eef.or.th/mobile-school/>